

حرکت به سمت نظمی جدید در بازار گاز جهان

واردات LNG این کشور) توسعه یافت و حالا که آن پیش‌بینی‌ها درست از آب درنیامده است، بسیاری از تولیدکنندگان LNG مانند کشور قطر برای بازاریابی LNG خود به فکر سرمایه‌گذاری جهت ایجاد ترمینال‌های LNG در اروپا افتاده‌اند. بدیهی است که گسترش این ترمینال‌ها با اصل راهبردی متنوع‌سازی مبادی تأمین انرژی برای اروپا، سازگار است و قدرت و نفوذ گاز روسیه در اروپا را نیز کاهش می‌دهد. از سوی دیگر اشیاع بازار گاز طبیعی جهان، احتمالاً موجب تجدیدنظر در برخی از پروژه‌های تولید گاز و LNG نیز خواهد شد. مسئله مهم دیگر این است که با سبقت گرفتن عرضه گاز طبیعی در سطح جهان نسبت به تقاضای آن، قیمت گاز کاهش یافته و فاصله خود را با قیمت جهانی نفت خام بیشتر کرده است. علت این است که در حال حاضر، گاز طبیعی جانشین کامل نفت خام نیست. بیش از ۷۰ درصد از فرآورده‌های حاصل از نفت خام در جهان، صرفاً در بخش حمل و نقل استفاده می‌شود که گاز طبیعی هنوز جایگزین مناسبی در این زمینه نیست؛ لذا این احتمال به نظر می‌رسد که ارزان شدن قیمت گاز طبیعی در سطح جهان و فاصله گرفتن آن از نفت خام، فناوری‌های مربوط به استفاده از گاز طبیعی برای حمل و نقل را مقرون به صرفه‌تر نموده و گسترش دهد. بنابراین با ادامه این وضعیت، توسعه استفاده از CNG برای خودروها و همچنین رویکردی جدید به فناوری تبدیل گاز به فرآورده‌های نفتی، موسوم به GTL، قابل پیش‌بینی است. فناوری‌ای است که گسترش آن می‌تواند گاز طبیعی را به جایگزین کامل نفت خام تبدیل کند. اینک خوراک کارخانجات یا واحدهای GTL که گاز طبیعی است ارزان شده است در صورتی که محصول آن که عمدتاً بنزین و گازوئیل (و احیاناً دیگر فرآورده‌های نفتی) است بسیار گران‌تر است و این به اقتصاد GTL

کمک خواهد کرد. ● - مدیرمسئول

سر این است که ایالات متحده به زودی به صادرکننده LNG نیز بدل خواهد شد. سوال مهمی که در این زمینه وجود دارد این است که: آیا واقعاً آمریکایی‌ها در این فاصله زمانی محدود، در مورد برنامه‌های گاز خود اشتباه کرده بودند؟ و آیا مراجع پیش‌بینی‌کننده و سیاست‌گذار آمریکا، واقعاً چنین برآوردی از رشد تولید گاز از منابع شیل‌های گازی نداشته‌اند؟ یا مسئله چیز دیگری بوده است؟ در پاسخ به این سوال باید به این نکته توجه داشت که دولت ایالات متحده در راستای سیاست‌های راهبردی خود، گسترش تجارت گاز طبیعی به صورت LNG در جهان را به گسترش تجارت آن از طریق خطلوله ترجیح می‌دهد. تجارت LNG، انتقال گاز طبیعی را به آبراه‌های بین‌المللی منتقل می‌کند که عمدتاً تحت کنترل آمریکایی‌ها است و از این جهت گاز طبیعی به نفت خام شبیه می‌شود. در صورتی که آمریکایی‌ها بر مسیرهای انتقال از طریق خطلوله خصوصاً در مورد روسیه که از این جهت برتری دارد، اشراف کاملی نمی‌توانند داشته باشند. همچنین گسترش تولید و تجارت LNG، سیالیت بازار جهانی گاز را افزایش می‌دهد و از بازار گاز طبیعی انحصارزدائی می‌کند. بسیاری از پروژه‌های جدید LNG جهان طی سال‌های گذشته، بر مبنای همان پیش‌بینی‌های آمریکایی‌ها (در مورد افزایش

اقتصادی شدن استخراج گاز از لایه‌های رسی موسوم به «گاز شیل» (Gas Shale) و افزایش سریع تولید آن در ایالات متحده آمریکا که بعضی‌ها آن را یک انقلاب در عرصه تولید گاز دانسته‌اند. سهم تولید گاز از این منبع در ایالات متحده از حدود ۱ درصد در سال ۲۰۰۰ به حدود ۲۰ درصد از تولید گاز این کشور در سال ۲۰۰۹ رسیده است که بیشترین رشد آن به سال‌های اخیر مربوط می‌شود. فناوری‌های حفاری افقی و ایجاد شکاف به کمک فشار هیدرولیکی، کمک فراوانی به توسعه این منابع گازی نموده است. برآورد شده است که حجم زیادی از این نوع گاز در اروپا، روسیه، چین و دیگر نقاط نیز وجود دارد.

همین چند سال پیش، و در حدود سال‌های ۲۰۰۴ و ۲۰۰۵، آمریکایی‌ها پیش‌بینی کرده بودند که به زودی به بزرگ‌ترین واردکننده گاز طبیعی مایع شده (LNG) تبدیل خواهند شد. پیش‌بینی این بود که تولید داخلی گاز طبیعی آمریکا و میزان واردات گاز این کشور از کانادا و مکزیک (خصوصاً از کانادا)، به صورت همزمان کاهش خواهد یافت و این کشور مجبور خواهد بود کسری گاز طبیعی خود را به صورت LNG وارد نماید. براساس این پیش‌بینی، چندین پروژه احداث ترمینال برای واردات LNG طراحی شد و بعضی از آن‌ها نیز ساخته شد و به بهره‌برداری رسید. اما اینک تنها با گذشت چند سال، بحث بر

